

1.3.2018

TERVEYDEN EDISTÄMISEN NEUVOTTELUKUNTA

Aika Perjantai 9.2.2018 klo 10.00-11.45

Paikka Työväenmuseo Werstas, Galleria Bertel, Väinö Linnan aukio 8, Tampere

 Osallistujat Kunnallisneuvos Antero Saksala, puheenjohtaja
 Yliopiston lehtori Pirjo Lindfors, Tampereen yliopisto
 PSHP:n hallituksen jäsen Tuukka Liuha
 PSHP:n hallituksen jäsen Leena Mankkinen
 Johtaja Tommi Vasankari, UKK-instituutti
 Suunnittelupäällikkö Mika Vuori, Tampere
 Kaupunginjohtaja Eero Väättäinen, Nokia
 Koordinointipäällikkö Juha Ahonen, Pirkanmaan sairaanhoitopiiri
 Yliääkäri Maarit Varjonen-Toivonen, Pirkanmaan sairaanhoitopiiri, esittelijä
 Koordinointipäällikkö Riitta Salunen, Pirkanmaan sairaanhoitopiiri, sihteeri
 Opiskelija Jonna Alanko

Kutsuttuina Pirkanmaan hyvinvointikoordinaattorien verkoston jäsenet:

 Sari Sarkonen, Ikaalinen
 Anne Tuovila, Juupajoki
 Maija Mäkinen, Kangasala
 Anne Perälä, Kihniö ja Parkano
 Tuula Salminen, Lempäälä
 Hanna Murotie Nokia
 Anne Kytölä, Pirkkala
 Mia Sorri, Pälkäne
 Johanna Riippi, Tampere
 Heidi Jalli, Urjala
 Marja-Liisa Nyholm, Valkeakoski
 Anne Mäki, Vesilahti
 Soile Vuolle, Ylöjärvi
 Satu Kankkonen, Tampereen kaupunkiseutu
 Poissaolijat Toiminnanjohtaja Ulla Harala, Hämeenmaan Sydänpiiri
 Sivistysjohtaja Nina Lehtinen, Lempäälä
 Suunnittelupäällikkö Marko Mäkinen, Pirkanmaan liitto
 Hallintoylihoitaja Tiina Surakka, Pirkanmaan sairaanhoitopiiri
 Erkki Jortikka, Hämeenkyrö
 Hannele Rahkonen, Jämsä
 Sanna Luukkanen, Kuhmoinen
 Atte Viinikka, Mänttä-Vilppula
 Tuija Peurala, Orivesi
 Marja-Leena Parto-Koski, Sastamala

	Asian aihe	Asian esittely ja päätös
1	Kokouksen avaus ja läsnäolijoiden esittäytyminen	Puheenjohtaja Antero Saksala avasi kokouksen. Kokous pidetään yhdessä Pirkanmaan hyvinvointikoordinaattoreiden verkoston kanssa. Puheenjohtaja totesi, että on tärkeää kokoontua yhteen, koska asioita saadaan vietyä paremmin eteenpäin yhdessä. Neuvottelukunta myös saa tietoa asioista, joissa kunnat tarvitsevat tukea. Käytiin esittäytymiskierros.
2	Asialistan hyväksyminen	Asialistan kohtaan 7 muut mahdolliset asiat on asialistan lähettämisen jälkeen lisätty Hyvinvointikunta HYMY -hankkeen esittely.

1.3.2018

		Asialista hyväksyttiin kokouksen työjärjestykseksi.
3	Yhteiseen työskentelyyn virittäytymisen: alustus	<p>YI Maarit Varjonen-Toivonen kertoi työskentelyn pohjaksi Pirkanmaan sote- ja maakuntauudistukseen liittyvän hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen (jatkossa hyte) valmistelun tilanteesta. Valmistelutyötä tekeväälle hyte-työryhmälle on annettu 12 tehtävää (liite 1, dia 3). Kolmas annetuista tehtävistä on alueellisen yhteistyön koordinaation, rakenteiden ja toimintatavan määrittäminen, johon liittyy tässä kokouksessa tehtävä pienryhmätyöskentely.</p> <p>Jos uudistus etenee aikataulussa, 1.7.2018 aloittaa maakunnan väli-aikaishallinto. Sitä ennen tehdään valmistelevia tehtäviä. Varsinaiset päätökset tehdään vasta ensi vuonna, kun syksyllä valittava maakuntavaltuusto aloittaa työnsä. Nyt tehtävä ryhmätyö on pohjatyö, jota täydennetään kevään aikana, siten että esitys tehtävistä on valmis 30.6.2018.</p> <p>Työskentelyn taustaksi Maarit esitteli Pirkanmaan nykyisen hyte-koordinaation organisaatiomallin (liite 1 dia 5). Pirkanmaan hyvinvointikoordinaattoreiden verkosto perustettiin vuonna 2012 osana TerPS2-hanketta. Hankkeen jälkeen verkosto laajeni kattamaan kaikki Pirkanmaan sairaanhoitopiirin ja - maakunnan kunnat. Vastavaa verkostoa ei ole muualla Suomessa. Hyvinvointikoordinaattoreiden tehtävät on määritelty TerPS2:n aikana, mutta toimenkuviissa on kuntakohtaisia eroja.</p> <p>Pirkanmaalla on kehitetty Suuntima-työkalun pohjalta hyvinvointi-Suuntima kuntien hyvinvointiryhmien käyttöön (liite 1, diat 8-10). Hyvinvointi-Suuntiman avulla voidaan määrittää kuntien eri toimialojen tuen tarvetta hyvinvointityössä. Parhaillaan hyte-työryhmän pien-työryhmässä mietitään sitä, minkälaista tukea maakunta voisi jatkossa eri tilanteissa kunnille antaa.</p> <p>Liitteen 1 diassa 11 on Pirkanmaan sote-maakuntauudistuksen ensimmäisen vaiheen loppuraporttiin HYTE-teemaryhmän tekemä esitys tulevista HYTE-rakenteista. Luonnos voi vielä muuttua.</p> <p>Hallituksen eduskunnalle antaman sote-järjestämislakiesityksen 8 §:ssä (2.3.2017) on kuvattu maakunnille tulevat hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tehtävät (liite 1, dia 14). Tavoitteena on mahdollistaa hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi tehtävä työ sekä kaventaa väestöryhmien välisiä terveyseroja. Tehtävä on yhteinen kuntien kanssa. Tavoitteen toteutuessa saadaan myös kustannussäästöjä. Hyvinvointityön rakenteita tullaan maakunnassa tarvitsemaan sekä järjestäjän että palvelutuotannon puolella.</p>
4	<p>Pienryhmätyöskentely: Pirkanmaan sote-valmistelun II-vaiheen tehtäväkäsianto HYTE-työryhmälle (nro 3/12 tehtävästä)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ehdotus maakunnan hyvinvointiryhmän tehtävistä 1.1.2020 alkaen - Ehdotus Pirkanmaan hyvinvointikoordinaattoreiden verkoston tehtävistä 1.1.2020 alkaen 	<p>Pienryhmätyöskentely toteutettiin kahdessa vaiheessa. Ensimmäisessä osassa ryhmissä työstettiin ehdotusta maakunnan hyvinvointikoordinaattoreiden verkoston tehtävistä 1.1.2020 alkaen. Lisäksi koottiin tietoja Pirkanmaan hyvinvointikoordinaattoreiden nykyisistä tehtävistä kunnassa ja alueellisesti (liite 3)</p> <p>Toisessa osassa tehtiin ehdotus maakunnan hyvinvointiryhmän tehtävistä 1.1.2020 alkaen (liite 4). Suunnittelussa lähdetään liikkeelle tehtävistä, vasta myöhemmin mietitään ketkä ovat työryhmän jäseniä.</p>

1.3.2018

5	Pienryhmätyöskentelyn yhteenveto ja jatkotoimenpiteet	<p>Maarit vetää ryhmätöiden tuotokset yhteen. Yhteenvedot ovat muistion liitteinä 3 ja 4.</p> <p><u>Keskustelua:</u></p> <p>Tulevassa maakunnan organisaatiossa on tärkeää huolehtia siitä etteivät hyvinvointiasiat jää marginaaliin. Alueellisiin työryhmiin on tärkeää saada mukaan henkilöitä, joilla on mahdollisuuksia vaikuttaa asioihin. Hyvinvointityön resursseja tulee saada myös käytännön työhön. Asiaan on panostettava sekä kunnissa että maakunnassa. Hyvinvointityö on jatkossa kunnan perustehtävä, eikä se siksi voi jäädä resursoinnissa marginaaliin. Myös jatkossa tarvitaan koordinaatiota, verkostoja ja yhteistä näkemystä.</p> <p>Kunnan keskeiset elementit ovat hyvinvointi ja elinvoima. Hyvinvointi on myös osa elinvoimaa. Osana elinvoimaa hyvinvointi saa paremmin painoarvoa ja siihen myös panostetaan.</p> <p>Hyvinvoinnin edistäminen on perustehtävä, jota tehdään monella eri tasolla. Maakunta tuo osaltaan isomman mittakaavan ja vahvemmat voimavarat esim. hakea EU:n puiteohjelmista rahoitusta väestötason kehittämishankkeille. Yksittäisen kunnan on hankalaa hallinnoida vastaavia hankkeita.</p> <p>Suomessa on hyvin erilaisia maakuntia. Niissä, joissa palvelut on tuotettu maakuntatasoisesti, ollaan paljon pidemmällä. Yhteisen sävelen löytäminen tukee erityisesti pienten kuntien hyte-työtä.</p> <p>Hyvinvointikoordinaattoreiden tehtäväkuvaa on tärkeä miettiä yhdessä ja samalla tehdä näkyväksi koko tehtäväkokonaisuutta.</p>
6	VESOTE-Pirkanmaan tilannekatsaus	<p>Yl. Maarit Varjonen-Toivonen esitteli VESOTE-Pirkanmaa -hankkeen tilannekatsauksen (liite 1, diat 24-32). Dialla 24 esiteltävät VESOTE-hankkeen tavoitteet tukevat sote- ja maakuntauudistuksen toimeenpanoa. Tulevassa maakunnassa tarvitaan elintapaohjauksen maakunnallinen verkosto ja palvelutarjotin.</p> <p>Ensimmäisestä koulutuskokonaisuudesta on menossa uniterveysosio. Koulutukseen liittyvä kehittämistehtävä ja verkostokokoukset ovat myös käynnissä. Verkostokokoukset on tähän mennessä pidetty neljässä kunnassa ja PSHP:ssa.</p> <p>Ensimmäisen koulutuskokonaisuuden päätösseminaari on yhteinen toisen koulutuskokonaisuuden aloitusseminaarin kanssa. Seminaari pidetään 15.3.2018 Finn Medi 5, auditorio. Tilaisuuden ohjelma on liitteen 1 diassa 27 sekä muistion liitteenä 5. Sinne ovat kaikki tervetulleita.</p> <p>Toinen koulutuskokonaisuus käynnistyy varsinaisesti 9.4.2018 Koulutuksen sisällöt ja kehittämistehtävän tavoitteet ovat samat kuin ensimmäisellä kerralla. Toiveena on, että koulutukseen osallistuttisiin erityisesti niistä kunnista, joista ei ole vielä ollut osallistujia. Koko maakunnan kattavan elintapaohjaustarjottimen rakentamiseksi tiedot on kerättävä myös niistä kunnista, joista ei ole osallistujia. Tämä on kuntien vastuulla. Maakunnan elintapaohjaustarjottimen ja –verkoston rakentamista jatketaan hankkeen jälkeen. Seuraavassa vaiheessa tarjottimeen kerätään tiedot savuttomuuden ja päihitteetö-</p>

1.3.2018

		<p>myyden tukemisesta. Tavoite on, että palvelutarjottimeen on kerätty tiedot kaikkien ikäryhmien osalta vuoteen 2020 mennessä. Pirkanmaan terveyskeskusylilääkäreiden kokouksessa 12.1.2018 linjattiin, että aikuisten palvelutarjottimen lisäksi rakennetaan lasten, nuorten ja lapsiperheiden (0 – 17v) sekä ikäihmisten (+65 v) tarjottimet.</p>
7	<p>Muut mahdolliset asiat - Hyvinvointikunta HYMY -hanke</p>	<p>Tampereen kaupunkiseudun kehittämispäällikkö Satu Kankkonen kertoi ”HYMY” hyvinvointiympäristön tietopohjan mallintaminen ja ymmärryksen laajentaminen kaupunkiseuduilla -hankkeesta (muisti- on liite 2). Hanketta koordinoi Tampereen kaupunkiseutu, mutta mukana on muitakin kaupunkiseutuja. MAL -verkosto koordinoi hankkeen valtakunnallista sparrausverkostoa ja tekee hankkeeseen liittyviä analyysejä. MAL-verkosto on valtakunnallinen maankäytön, asumisen ja liikenteen kehittämisverkosto, jonka kotipaikka on Tampereen kaupunkiseudun kuntayhtymä.</p> <p>Haasteena on kehittää tiedolla johtamista sellaiseksi, mikä palvelee tulevan kunnan tehtäviä. Tavoitteena on integroida hyvinvointipalvelujen kehittäminen paremmin osaksi maankäytön, asumisen, liikenteen ja elinkeinojen suunnittelua. Hyvinvointinäkökulma tulee saada osaksi kaikkea suunnittelua, päätöksentekoa, toteutusta ja ylläpitoa. Kuntien tuleva rooli on ennakoiva ja mahdollistava. Uusi rooli vaatii tiedon hyödyntämistä ja mallintamista. Hankkeen tavoitteena on kehittää kunnille työvälineitä ennaltaehkäisevään työhön.</p> <p>Ensimmäinen sparrausryhmän tapaaminen on 9.3. Mukana ovat Kuntaliitto, ministeriöt, Tampereen yliopisto ja Aalto yliopisto. Hankkeella on myös kontaktit THL:ään. Ensi vaiheessa palkataan tutkija tekemään nykytila-analyysejä. Analyysivaiheessa käydään läpi kaikki kaupunkiseudun kahdeksan kunnan hyvinvointikertomukset. Mahdollista on, että siinä yhteydessä tehdään myös haastatteluja. Tarkoitus on saada myös hiljainen tieto esille.</p> <p><u>Keskustelua:</u></p> <p>Toiveena on, että Terveystieteiden tutkimuskeskuksen neuvottelukunta saa myöhemmin raportin tuloksista.</p> <p>Keskusteltiin kaupunkiseutuun kuulumattomien kuntien asemasta. Tarkoitus on käydä muiden kuntien kanssa keskustelua muissa jo olemassa olevissa työryhmissä sekä alueellisen hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen koordinaation kautta. MAL-verkosto huolehtii valtakunnallisesta tiedottamisesta. Kehitettävää mittaristoa on tarkoitus hyödyntää koko maakunnassa.</p>
8	<p>Kokouksen päättäminen</p>	<p>Terveystieteiden tutkimuskeskuksen neuvottelukunnan seuraava kokous on 6.4.2018 klo 10-12 Finn Medi 5, 2. krs, neuvotteluhuone 101.</p> <p>Puheenjohtaja kiitti yhteisestä työskentelystä ja päätti kokouksen klo 11.47.</p>

Liitteet	Liite 1	Alustusdiat 9.2.2018, MVT
	Liite 2	”HYMY” Hyvinvointiympäristön tietopohjan mallintaminen ja ymmärryksen laajentaminen kaupunkiseudulla -hanke, Satu Kankkonen
	Liite 3	Yhteenvedo Hyvinvointikoordinaattoreiden tehtävät

1.3.2018

Liite 4 Yhteenveto Maakunnan hyvinvointiryhmän tehtävät
Liite 5 Kutsu VESOTE-seminaari 15.3.2018

Jakelu Terveyden edistämisen neuvottelukunnan jäsenet
Pirkanmaan hyvinvointikoordinaattoreiden verkoston jäsenet
Juha Ahonen, Jonna Alanko, Anita Niemelä, Minna Kylmäniemi